

SUN'Y INTELLEKTNING INGLIZ TILINI TALABALARGA O'QITISHDAGI O'RNI

Mustafayeva Sojida Ulashevna
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti
“O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrası o‘qituvchisi

Xabibullayev Jasurbek Xabibullayevich
Suv xo‘jaligi va melioratsiya fakulteti 1-kurs

Annotatsiya

Ushbu tezisdagi sun'iy intellekt (Artificial Intelligence – AI) texnologiyalarining ingliz tilini o'qitish jarayonidagi ahamiyati, afzalliklari va qo'llanilish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, AI asosidagi platformalar yordamida talabalarning til ko'nikmalarini rivojlantirish, ta'lim samaradorligini oshirish hamda individual o'qitish muhitini yaratish masalalari yoritiladi. Tadqiqot natijalari sun'iy intellektning zamonaviy ta'lim tizimidagi muhim o'rnini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, AI, ingliz tili, ta'lim texnologiyalari, til o'qitish, raqamli ta'lim, chatbotlar, individual ta'lim, interaktiv o'qitish, innovatsion pedagogika.

Kirish

XXI asr axborot texnologiyalari asri sifatida e'tirof etilmoqda. Texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining paydo bo'lishi va keng qo'llanilishi ta'lim sohasida yangi imkoniyatlarni yaratdi. Bugungi kunda ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan, biznes va texnologiyalar tili sifatida muhim ahamiyatga ega. Shu sababli ingliz tilini samarali o'qitish masalasi dolzarb hisoblanadi.

An'anaviy ta'lim usullari bilan bir qatorda, AI texnologiyalaridan foydalanish talabalar uchun yanada qulay va samarali o'quv muhitini yaratmoqda. Sun'iy intellekt asosidagi dasturlar, virtual yordamchilar va chatbotlar til o'rganish jarayonini interaktiv hamda shaxsiylashtirilgan shaklda tashkil etish imkonini bermoqda. Bu esa talabalarning o'quv motivatsiyasini oshirib, ularning til kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Main Body

Sun'iy intellekt va uning ta'limdagi imkoniyatlari

Sun'iy intellekt insonning fikrlash, tahlil qilish va qaror qabul qilish kabi faoliyatlarini kompyuter tizimlari orqali amalga oshirishga qaratilgan texnologiyalar majmuasidir.

Hozirgi kunda AI tibbiyot, iqtisodiyot, muhandislik va ta'lim kabi ko'plab sohalarda keng qo'llanilmoqda.

Ta'lim tizimida AI o'quvchilarning bilim darajasini tahlil qilish, individual o'quv rejalari yaratish va o'qitish jarayonini optimallashtirish imkonini beradi. Sun'iy intellekt yordamida talabalar o'z bilimlarini mustaqil ravishda baholashlari va kamchiliklarini aniqlashlari mumkin. Natijada ta'lim jarayoni yanada samarali va natijador bo'ladi.

Ingliz tilini o'qitishda AI texnologiyalarining afzalliklari

Ingliz tilini o'qitishda AI texnologiyalarining asosiy afzalliklaridan biri individual yondashuvni ta'minlashidir. Har bir talabaning bilim darajasi, o'rganish tezligi va ehtiyojlari turlicha bo'lganligi sababli, sun'iy intellekt asosidagi platformalar ularga mos topshiriqlar va mashqlarni tavsiya qiladi.

Masalan, AI yordamida ishlaydigan chatbotlar talabalar bilan ingliz tilida muloqot olib borib, ularning speaking ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, avtomatik grammatika tekshiruvchilari yozma ishlarni tahlil qilib, xatolarni aniqlash va tuzatishda yordam beradi. Bu esa o'qituvchining vaqtini tejash bilan birga, talabalarga tezkor fikr-mulohaza olish imkonini yaratadi.

Bundan tashqari, AI texnologiyalari talaffuzni yaxshilashda ham muhim rol o'ynaydi. Nutqni aniqlash tizimlari talabaning talaffuzini tahlil qilib, fonetik xatolarni ko'rsatib beradi. Natijada talabalar ingliz tilidagi so'zlarni to'g'ri talaffuz qilishni tezroq o'rganadilar.

AI asosidagi platformalarning o'rni

Bugungi kunda ko'plab AI asosidagi platformalar ingliz tilini o'rganishda qo'llanilmoqda. Jumladan, ChatGPT, Grammarly, Duolingo, ELSA Speak va boshqa ilovalar talabalarning o'qish, yozish, tinglab tushunish hamda gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

ChatGPT kabi sun'iy intellekt platformalari talabalarga ingliz tilida muloqot qilish, matn yozish va grammatik masalalarni tushunishda yordam beradi. Grammarly esa yozma ishlarni tahlil qilib, grammatika va uslubiy xatolarni tuzatish imkonini beradi. ELSA Speak ilovasi talaffuzni yaxshilashga qaratilgan bo'lsa, Duolingo interaktiv mashqlar orqali til o'rganishni qiziqarli va samarali qiladi.

Sun'iy intellektdan foydalanishdagi muammolar

AI texnologiyalarining ko'plab afzalliklariga qaramay, ayrim muammolar ham mavjud. Birinchidan, texnologiyalarga haddan tashqari bog'lanib qolish talabalar mustaqil fikrlashining pasayishiga olib kelishi mumkin. Ikkinchidan, barcha ta'lim muassasalarida ham zamonaviy texnologik infratuzilma mavjud emas.

Shuningdek, sun'iy intellekt tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlarning har doim ham mutlaqo to'g'ri bo'lishiga kafolat yo'q. Shu sababli AI vositalaridan foydalanishda o'qituvchining nazorati va metodik rahbarligi muhim ahamiyat kasb etadi. Sun'iy intellekt o'qituvchining o'rnini bosuvchi emas, balki uning faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida qaralishi lozim.

Conclusion

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt ingliz tilini o'qitish jarayonini yangi bosqichga olib chiqayotgan innovatsion texnologiyalardan biridir. AI asosidagi platformalar talabalarga individual yondashuvni ta'minlab, til ko'nikmalarini samarali rivojlantirish imkonini yaratadi. Ayniqsa, grammatika, talaffuz, yozish va muloqot ko'nikmalarini shakllantirishda sun'iy intellektning o'rni katta.

Shu bilan birga, AI texnologiyalaridan oqilona foydalanish va ularni pedagogik maqsadlarga mos ravishda qo'llash muhimdir. Kelajakda sun'iy intellektning ta'lim tizimidagi ahamiyati yanada ortib, ingliz tilini o'qitish sifatini yangi darajaga olib chiqishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. Jalolov J.J. *Chet til o'qitish metodikasi*. – Toshkent: O'qituvchi, 2012.
3. Richards J.C., Rodgers T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. – Cambridge University Press, 2014.
4. Russell S., Norvig P. *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. – Pearson Education, 2021.
5. Warschauer M., Kern R. *Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice*. – Cambridge University Press, 2000.
6. Holmes W., Bialik M., Fadel C. *Artificial Intelligence in Education*. – Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.

Internet manbalari

1. <https://www.unesco.org>
2. <https://www.britishcouncil.org>
3. <https://www.cambridge.org>
4. <https://openai.com>
5. <https://www.grammarly.com>
6. <https://education.microsoft.com>
7. <https://www.duolingo.com>